

POHJOIS-KARJALAN AMMATTIKORKEAKOULU
Musiiikin koulutusohjelma

Antti Huuskonen

KUINKA KAPPALEENI SYNTYVÄT:
THE FLYING MACHINE -ÄÄNITTEEN VALMISTUS

Opinnäytetyö
Huhtikuu 2012

Sisältö

Tiivistelmä

Abstract

1	Johdanto	5
2	Inspiraatio, flow ja työstäminen	6
3	Vaikutteet	8
3.1	Vaikutteiden siirtyminen kulttuurin kehityksessä	8
3.2	Oma musiikkihistoriani	8
3.3	Nick Drake	9
3.4	Neil Young	10
4	Prosessi	11
4.1	Säveltäminen	11
4.2	Sovittaminen	13
4.3	Äänittäminen	14
5	Kappaleet	16
5.1	Still he goes	16
5.2	If life were	17
5.3	Let them dress in black	17
5.4	Kent	18
5.5	Completely free	18
5.6	The man with the flying machine	19
5.7	The daughter of the undertaker	20
5.8	Rodney	20
5.9	On pedestrian crossing	21
5.10	Moby Dick	21
6	Pohdinta	22
	Lähteet	24

Liitteet

Liite 1

Äänilevy

POHJOIS-KARJALAN
AMMATTIKORKEAKOULU

OPINNÄYTETYÖ
Huhtikuu 2012
Musiikin koulutusohjelma

Länsikatu 15
80200 JOENSUU
p. (013) 260 6991

Tekijä

Antti Huuskonen

Nimeke

Kuinka kappaleeni syntyvät: The Flying Machine -albumin valmistus

Tiivistelmä

Tässä opinnäytetyössä selvitin omien kappaleideni kehityskaarta. Tutkin kuinka ensimmäiset ideat syntyvät kappaleisiin ja kuinka kappaleet kehittyvät prosessin aikana. Kappaleiden kehityskaarien lisäksi pohdin esikuvieni vaikutusta musiikkityyliini.

Työn toiminnallisena osana sävelsin kymmenen kappaletta ja tein niistä äänitteen, joka on kaupalliseen levitykseen tarkoitettu debyyttialbumini. Kirjallisessa raportissa puran koko prosessin säveltämiseen, sovittamiseen ja äänittämiseen sekä kerron jokaisesta kappaleesta yksitellen.

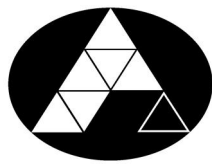
Prosessikuvausten perusteella totesin yleisimmän tapani löytää uusia musiikillisia ideoita olevan esikuvieni musiikin muuntelu. Esikuvieni vaikutus musiikkiini on siis suuri. Näiden huomioiden pohjalta pohdin, kuinka voisin kehittää itseäni säveltäjänä ja sovittajana.

Kieli
suomi

Sivuja 24
Liitteet 1

Asiasanat

säveltäminen, sovittaminen, esikuvat, äänitteet

NORTH KARELIA
UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

THESIS
April 2012
Degree Programme in music
Länsikatu 15
FIN 80200 JOENSUU
FINLAND
Tel. 358-13-260 6991

Author

Antti Huuskonen

Title

How My Songs Come to Be: The Making of the Flying Machine -Album

Abstract

In this thesis I study how my songs develop. I study how the initial ideas come to be and how they develop to complete songs during the process. Furthermore, I study the impact of my idols to my music.

As the practical half of this thesis I composed ten songs and compiled them into an album. The album is my debut album meant for commercial purposes. In this report I analyze composing, arranging and recording of the album as a whole as well as the processes of all the songs individually.

Considering the process analysis I discovered that the most usual way to come up with new musical ideas for me is to adapt and improvise on the music of my idols. On these remarks I think of ways I could better myself as a composer and arranger.

Language
Finnish

Pages 24
Appendices 1

Keywords

composing, arranging, idols, records

1 Johdanto

Kuunnellessani ihaillemaani musiikkia pysähdyn usein miettimään, mistä kappaleen tekijät ovat saaneet ideansa ja innostuksensa sävellyksiinsä. Tulevatko ne heille salamana kirkkaalta taivaalta vai ovatko he kenties kuunnelleet esikuviansa musiikkia ja muunnelleet ja yhdistelleet heidän teoksiaan? Vellovatko he loputtomassa flow-tilassa vai istuvatko he tunteja tuntien perään kitara kädessä rakentaen kappaleita pala palalta tapailun ja yrityksen ja erehdyksen parissa? Käänsin kysymyksen itseeni; kuinka omat ideani syntyvät ja kappaleeni valmistuvat? Lähdin selvittämään vastauksia näihin kysymyksiin oman musiikkini ja sävellysprosessini kautta.

Opinnäytetyö painottuu laajaan toiminnalliseen osaan. Keräsin yhteen parhaita pöytälaatikkoon säveltämiäni kappaleita ja aloin säveltämään uusia saadakseni kasaan eheän kokonaisen äänitteen. Pystyäkseen pohtimaan omaa luovaa prosessiani mahdollisimman tehokkaasti tein alusta loppuun kaiken itse lukuun ottamatta paria soitinosuutta ja jälkituotantoa. Jälkituotanto sisältää miksausksen eli yksittäisten soittimien ääniraitojen yhdistämisen kokonaisuudeksi sekä masteroinnin eli miksatun kokonaisuuden viimeistelyn, jossa pyritään siihen, että valmis äänite kuulostaa mahdollisimman hyvältä erilaisilla äänentoistolaitteilla (Tuhkala 2010). Valmis äänite on debyyttialbumini ja tarkoitettu kaupalliseen levitykseen.

Tarkoitukseni ei ole tehdä tutkimusta luovuudesta tai luovasta prosessista yleisellä tasolla, mutta avaan raportissa näihin liittyviä käsitteitä, jotka koskevat omaa sävellysprosessiani. Avaan myös meemien eli kulttuurillisten geenien käsitettä ja kerron, millaista musiikkia itse olen kuunnellut ja mistä olen pitänyt elämäni aikana. Erikseen nostan esille kaksi suurinta esikuvaani, Nick Draken ja Neil Youngin, joilta olen saanut paljon vaikutteita ja innostuksen kappaleiden tekemiseen.

Teen läpyleikkauksen äänitteentekoprosessiin kertomalla erikseen kappaleiden säveltämisestä, sovittamisesta ja äänittämisestä ja lopuksi puran jokaisen kap-

paleen yksitellen osiin. En käsittele prosessikuvauksessa äänitysteknisiä asioita, vaan keskityn ideoiden syntyyn ja taiteellisiin päätöksiin.

2 Inspiraatio, flow ja työstäminen

Säveltäminen on minulle kuin aarteen etsintää. Etsin kappaleisiini uusia ideoita, jotka koen tuoreiksi ja jännittäviksi. Idealla tarkoitan ajatusta tai aihetta, joka voi toimia sävellyksen perustana. Musiikillisessa mielessä idea voi olla myös jokin rakenteellinen muodostelma, jolla on merkitystä sävellyksen organisoinnin kannalta kuten melodia, harmonia tai rytmi. Sävellystyössä ideat ovat aluksi luonteeltaan epämääräisiä, mutta täsmentyvät prosessin edetessä. (Heinonen 1995, 11 - 12.) Itselleni ideat löytyvät monin eri tavoin.

Inspiraatio on välähdyksenomainen luova hetki, jossa uusi idea nousee nopeasti tietoisuuteen. Inspiraatio on eräänlainen huippuelämys, johon liittyy eheyden tunne, tunne yhteydestä maailmankaikkeuteen ja näistä johtuva mielihyvä. Nämä elämykset ovat suuressa kontrastissa arkielämän pirstaleisten ja vastakohtien täyteisten elämysten kanssa. (Haavikko 1984, 231; Heinonen 1995, 21 - 22.)

Elämyksen eheydentunteesta huolimatta inspiraatiossa syntyvät ideat ovat usein pirstaleisia ja epäsuhtaisia (Heinonen 1995, 22). Omassa sävellystyössäni olen huomannut, kuinka vaikeaa inspiraation kautta saatua ideaa on muuntaa soivaan muotoon. Monessa tapauksessa inspiraation sattuessa, saatuani kitaran käteeni on idea jo haihtunut. Joskus idean saa soitettua ulos, mutta lopputulos on pettymys. Toisinaan, joskin hyvin harvoin, tulee myös onnistumisia.

Sävellystyössä yksittäisiä, epämääräisiä ideoita on lähdeittävä työstämään ja kehittämään eteenpäin. Työstämisvaiheessa säveltäjä alkaa verrata aikaansaannoksiaan standardeihinsa, eli omiin taiteellisiin tavoitteisiinsa tai mahdollisen yleisön haluihin, ja pohtimaan, onko tuotos tarpeeksi hyvä. (Heinonen 1995, 23.)

Työstämisvaiheesta puuttuvat kaikki inspiraatioon liittyvät vapauden ja täydellisuuden tunteet, ja niiden tilalle tulevat kritiikki ja kontrolli (Heinonen 1995, 23). Omassa sävellystyössäni olen pannut merkille, että kappaleen työstäminen on usein jopa tylsää, mutta pienten onnistumisten kautta kappaleet valmistuvat ja motivaatio säilyy. Työstämisvaiheessakin kohtaa usein inspiraation tai saavuttaa flow-tilan.

Flow on Mihaly Csikszentmihalyin kehittämä termi, joka kuvaa tilaa, jossa henkilö on niin keskittynyt ja uppoutunut käsillä olevaan tehtävään, että käsitys ajan kulusta katoaa ja kaikki muu unohtuu. Flow-tilassa ihminen tuntee, että hänen kykynsä ovat täydessä käytössä, hän hallitsee tilanteen ja on ehjästi ja kokonaan itsensä. (Csikszentmihalyi 2005, 113.) Omassa työskentelyssäni flow on tila, johon pyrin ja josta nautin suunnattomasti. Saavuttaessani flow-tilan säveltäessäni tai äänittäessäni koen tekeväni juuri sitä, mitä haluan ja että toiminnallani on merkitystä. Flow-tilassa syntyneen musiikkini laatua en ole kuitenkaan kokenut yhtään paremmaksi kuin muissakaan olotiloissa.

Itselleni luovan työn päämäärän ollessa valmis kappale musiikkia ei kuitenkaan ole tärkeää, mistä ja miten ideat tulevat tai kuinka helppo tai vaikea prosessi on. Oli kyse sitten inspiraatiosta, flow-tilasta tai tiedollisesta työstämisestä, mitkään ideat eivät tule tyhjästä (Häyrynen 1984, 363). Loppujen lopuksi, tietoisesti tai tiedostamatta, tulee vain matkittua, muokattua ja yhdisteltyä vanhoja asioita (Ferguson 2011). Itse koen säveltämisen usein vanhan purkamiseksi osiin ja sen koostamiseksi joksikin uudeksi ennennäkemättömäksi kokonaisuudeksi. Luovaa työstä tekee se, että valikoin ideoita kriittisesti ja tulkitsen yhdistelmiä omalla musikaalisella tavallani.

3 Vaikutteet

3.1 Vaikutteiden siirtyminen kulttuurin kehityksessä

Luovassa prosessissa yksilö järjestää ennen tunnetut asiat niin, että niistä voidaan edetä uuden ja tuntemattoman alueelle (Häyrynen 1984, 363). Musiikin kehitystä voidaan seurata suorana jatkumona tästä päivästä ihmiskunnan alkupäiviin asti. Musiikki on historian saatossa kehittynyt pienin askelin. Muusikot ovat ottaneet mallia toisistaan ja tehneet henkilökohtaisia muunnelmia oppimastaan. (Ferguson 2011.) Musiikinhistorialliset tilanteet voidaan kuvata myös tapahtumaketjuksi, joka koostuu erilaisista taloudellisista ja poliittisista tapahtumista, säveltäjien elämänkaarista ja erilaisista trendeistä (Heinonen 1995, 42).

Kulttuurin kehitystä on verrattu myös biologiseen evoluutioon, jossa kulttuurilliset geenit eli meemit ovat siirtyneet sukupolvelta toiselle. Kuitenkin biologisessa evoluutiossa informaation siirtyminen on yksisuuntaista, vanhemmilta lapsille, kun kulttuurin kehityksessä se on kaksisuuntaista ja verkostomaista. Kulttuurin kehityksessä meemit voivat siirtyä myös sukupolvien yli molempiin suuntiin ja biologisella sukulaisuudella ei meemien siirtymisen kanssa ole merkitystä. (Portin 2004.) Nykyisessä yhteiskunnassa, jossa tieto liikkuu valtavalla nopeudella ympäri maailman, myös kulttuurivaikutteiden siirtymisen maantieteelliset rajoitteet ovat alkaneet kadota. Oman kulttuurillisen sukupuuni haarat ulottuvat ympäri maailman.

3.2 Oma musiikkihistoriani

Muokkaan säveltäessäni paljon jo olemassa olevaa musiikkia, ja minulla on oma henkilökohtainen kulttuurillinen perimä. Pohtiessani kuinka ideat kappaleisiini syntyvät, on siis syytä miettiä, millaista musiikkia kuuntelen ja olen kuunnellut. Oma musiikkini on melko rauhallista akustista folk-pop-musiikkia, mutta musiikkimakuni on muuttunut paljon elämäni aikana.

Ala-asteikäisenä innostuessani kuuntelemaan musiikkia idoleitani olivat thrash-metalbändit kuten Metallica ja punkbändit kuten Offspring. Yläasteella aloin kuunnella enemmän heavy-metallia. Suosikkiyhtyeitäni olivat silloin mm. Fear Factory ja Helloween. Lukioiässä kuvioihin astui progressiivista heviä soittavat bändit kuten Dream Theater ja Liquid Tension Experiment. Alkaessani suuntautua musiikin ammattilaiseksi musiikkimakuni alkoi kepeytymään. Aloin kuunnella enemmän akustista musiikkia, folkia ja kantria ja löysin elämäni muuttavia artisteja kuten Neil Youngin, J. Karjalaisen ja ennen kaikkea Nick Draken. Ihastuin artistien yksinkertaiseen ja vahvasti emotionaaliseen musiikkiin. Kappaleiden yksinkertaiset harmoniat antoivat soundille ja lyriikalle enemmän tilaa. Ennen kuin löysin nämä artistit, muusikkouteni oli painottunut rumpujen soittoon. Nyt aloin opetella heidän kappaleitaan kitaralla ja luomaan omaa musiikkia heistä inspiroituneena.

Neil Young ja Nick Drake ovat suurimmat esikuvani, ja olen ottanut heistä paljon mallia, ja omasta mielestäni musiikkini muistuttaa paljon heidän tuotoksiaan. On kuitenkin hyvin vaikeaa objektiivisesti arvioida, kenen esikuvieni musiikilta omani kuulostaa. Edempänä käsitellessäni jokaista levyäni kappaletta erikseen olen kuitenkin erotellut yksittäisiä artisteja, joilta olen saanut ideoita kyseisiin kappaleisiin. Työni tarkoitus ei ole selvittää, ketä artistia musiikkini muistuttaa, vaan antaa kuuntelijalle ja idoleiden vaikutuksesta kiinnostuneille mahdollisuus kuunnella musiikkiani tietäen, ketkä ovat olleet vaikuttavia hahmoja omassa musiikkihistoriassani.

3.3 Nick Drake

Selvittääkseni tarkemmin kulttuurillista sukupuutani tutkin suurimpien esikuvieni esikuvia. Nick Drake syntyi vuonna 1948 ja eli nuoruutensa Englannissa. Hänen aktiivinen musiikintekokautensa kesti 60-luvun puolivälistä 70-luvun alkupuolelle asti. Elinaikanaan hänen musiikkiaan julkaistiin kolmen levyn verran. Nick Drake kuoli 26-vuotiaana vuonna 1974. (Hogan 2009, 1, 15.)

Nick Draken kerrotaan kuunnelleen paljon jazzia, bluesia ja folkkia. Hänen levyhyllystään löytyi mm. jazzartistien John Coltranen, Miles Davisin ja Charlie Parkerin levyjä ja bluesmiesten kuten Muddy Watersin ja Howlin' Wolfin levyjä. Yhtäläisyyksiä oman musiikkimakuni kanssa edustavat mm. Bob Dylan, Leonard Cohen ja Bert Janch. (Hogan 2009, 17 - 22.) Ensimmäisenä Nick Draken musiikkityylistä paistaa esiin kitaransoitto ja kauniit näppäilykuviot; nopeasti huomaa mm. Bert Janchin ja Bob Dylanin vaikutuksen. Aika ajoin myös bluesvaikutteet nousevat esille ja monet harmoniset elementit ja muutamat melodiat huokuvat jopa avantgardistista jazzia. Nick Draken musiikkia kuvaillaan usein melankoliseksi, rauhalliseksi ja kauniiksi. (Hogan 2009, 4, 11.)

Nick Draken työskentelytavoista tiedetään sen verran, että hän vietti suuria määriä aikaa soittamalla kitaraa ja etsimällä erilaisia kitaranviritysvaihtoehtoja. Hän kokosi kappaleensa tarkasti ääni kerrallaan ja hioi jokaisen kappaleen tarkasti ennen äänittämistä. (Humphries 1998.) Omaan tyyliini olen omaksunut Nick Drakelta eritoten vahvat näppäilykuviot ja Robert Kirbyn hänen levyilleen tekemät jousisovitukset.

3.4 Neil Young

Neil Young on yksi suurimmista pohjoisamerikkalaisista lauluntekijöistä. Hän syntyi vuonna 1945 ja eli lapsuutensa Kanadassa. 60-luvun loppupuolella hän lähti Los Angelesiin, jossa hänen uransa lähti nopeasti nousuun. Hänen studiolevyjään on julkaistu yli kolmekymmentä. Ominaista hänen tyylilleen on jatkuva muutos. Häneltä löytyy levytyksiä niin kantrin, folkin, grungen, rockabillyn kuin jopa teknopopinkin saralta. (Ollila 2004, 3, 5, 7.)

Neil Young on kertonut haastatteluissaan esikuvikseen vanhoja tekijöitä kuten Randy Bachmanin ja Roy Orbisonin, mutta hänen listaltaan löytyy myös vähän uudempia suuruuksia, kuten Kurt Cobain ja Pearl Jam, jotka ovat myös omia suosikkejani. Huomionarvoisesti Neil Youngin idoleista löytyy myös yhtäläisyyksiä Nick Draken kanssa. Molemmat ovat pitäneet Miles Davisista, John Coltraneista ja Bob Dylanista. (Heatley 1997, 53-55.) Itse en ole perehtynyt syvemmin

Davisin tai Coltranen musiikkiin, mutta he ovat selkeästi vahvoilla esikuvieni sukupuussa.

Omaan musiikkiini olen poiminut Neil Youngilta varsinkin huuliharpun. Innostuin kaulaan laitettavan huuliharpputelineen myötä mahdollisuudesta soittaa melodiaa huuliharpulla ja sointuja kitaralla yhtä aikaa. Myös hänen tapansa tehdä yksinkertaisia harmonioita ja vahvoja melodioita on innostanut minua (Ollila 2004, 168). Lisäksi hänen asenteensa musiikin luonnollisuutta ja autenttisuutta kohtaan on ollut innostavaa.

4 Prosessi

4.1 Säveltäminen

Äänitteen kappaleiden sävellysprosessi oli vapaata taiteellista toimintaa. Kukaan ei ole tilannut teoksia, vaan kyseessä on omakustanneäänite kaupalliseen leviytykseen. Äänitteen kappaleet ovat vain kummunneet omasta taiteellisesta halustani tehdä musiikkia. Olen aina pyrkinyt taiteelliseen lahjomattomuuteen ja välttämään ajatuksia siitä, mitä muut haluaisivat kuulla ja keskittynyt seuraamaan omia mielihalujani.

Kappaleet on sävelletty pitkällä aikavälillä, vanhimmat vuonna 2008 ja uusimmat vuonna 2011 kun ajatus äänitteen teosta oli jo mielessä ja prosessi käynnissä. Monet kappaleet ovat siis ehtineen muhimaan ja jalostumaan alitajunnassa ennen sovitusyötä kun taas joidenkin kappaleiden sovitus- ja äänitystyö on alkanut heti sävellyksen valmistuttua. Tämä on myös huomionarvoinen asia kappaleiden kehityskaaria vertaillen.

Kappaleen rakentaminen alkaa aina jostain musiikillisesta ideasta (Heinonen 1995, 15.) Joskus se on rytmi, joskus näppäilykuvio, joskus harmonia. Mitä vain mikä kuulostaa soitettuna hyvältä ja josta voi tarttua kiinni ja lähteä

muokkaamaan. Tärkeintä on, että uusi idea miellyttää. Muuten se ei tuo luovaa mieltä ja intoa ja on muutenkin kaikin puolin huono lähtökohta luovalle työlle.

Kaksi yleisintä tapaa joilla etsin uusia ideoita kappaleisiini, ovat improvisointi ja muuntelu. Improvisoin paljon ja annan vain ajatukseni ja sormieni lentää ja pyrin olemaan ajattelematta musiikin teoriaa. Improvisoinnin luonteeseen kuuluu olennaisesti spontaani ilmaisutapa, joten sitä ei ole mielekästä rajoittaa teoreettisiin sääntöihin (Backlund 2002, 3). Usein improvisoidessa kuitenkin ajaudun samoihin vanhoihin sointukiertoihin ja kuvioihin, mutta joskus keksin jotain aivan uutta.

Toinen tie uusiin ideoihin on muuntelu. Opetellessani muiden artistien kappaleita lähden usein siirtelemään heidän kitaranäppäilykuvioitaan eri soinnuille tai kokeilen hyvältä kuulostavia sointukiertoja erilaisilla kompeilla. Joskus saatan myös yhdistellä jonkun kappaleen harmoniaa toisen komppiin ja alan tästä lähtökohdasta muunnella ja rakentaa omaa kappaletta. Tässä toteutuvat luovan prosessin kolme perustekijää: matkiminen, muuntelu ja yhdistely (Ferguson 2011).

Usein tapaillessani laulumelodioita myös lyriikka alkaa pyöriä mielessäni. Tässä vaiheessa mieleen tulevat sanat ovat yleensä aivan irrallisia lauseita tai jopa yksittäisiä sanoja, jotka tuntuvat hyvältä. Melodian rytmi vaikuttaa tavutukseen ja päin vastoin (Salo 2008, 47). Tästä vuorovaikutuksesta syntyvät mielenkiintoiset laulumelodiat. Kauniiden irrallisten lauseiden jälkeen alan pohtia niille tarkoitusta ja jatkan kappaleen sanoittamista tämän idean pohjalta (ks. Salo 2008, 20).

Suurin osa idoleistani on tehnyt englanninkielistä musiikkia, joten se on ollut luonnollinen vaihtoehto oman musiikkini kieleksi. Vaikka suomen kielen taitoni ja sanavarastoni ovat varmasti englantiani paremmat, suomenkielisen lyriikan teko on minulle vaikeaa. Suomenkieliset kappalekokeiluni ovat olleet mielestäni kömpelöitä ja korneja.

4.2 Sovittaminen

Säveltäjän Tekijänoikeustoimisto Teosto r.y. määrittelee sovittamisen seuraavasti: "Sovittaminen on teoksen musiikin luovaa muuntelua. Jotta kyse on sovituksista, sovittajan luovan panoksen teoksen uuteen asuun pitää olla selvästi tunnistettavissa. Sovittaja siis lisää teokseen uusia musiikillisia elementtejä, joita säveltäjän alkuperäisessä luomuksessa ei ole." (Teosto r.y.) Sovittaminen voidaan määritellä myös olemassa olevan musiikin uudelleen työstämisenä (Boyd 2010). Sovittamisen peruselementtejä ovat siis sävellykseen lisääminen ja sen muokkaaminen, eli periaatteessa kaikki muuntelu jostain valmiista lähtöideasta.

Koska sovittamisen määritelmät ovat melko suurpiirteisiä ja toimin äänitteen valmistuksessa sekä säveltäjänä ja sovittajana on vaikea tehdä selkeä ero milloin luova toimintani on säveltämistä ja milloin sovittamista. Kun laulan juuri valmistuneen kappaleen vain kitaralla itseäni säestäen on sekin jo yksi sovitus. Pohdin siis kuinka kappaleiden sovitus aina muuttuu tästä ensimmäisestä versiosta.

Usein aloittaessani kappaleen säveltämistä, jonkinlainen sovitus ja lopputulos alkaa muotoutua päässä välittömästi. Usein nämä mielikuvat ovat kuitenkin kovin näennäisiä ja saattavat osoittautua käytännössä huonosti toimiviksi. Näin tapahtuessa puran kappaleen pelkkään harmoniaan ja melodiaan ja koitan viedä sitä aivan uusille urille. Alan myös kuuntelemaan muiden artistien musiikkia ja miettimään löytyisikö sieltä hyviä ideoita. En välttele ideoiden ottamista suoraan valmiista kappaleista. Ideoiden ja tyylien suora poimiminen muiden tuotoksista on mielestäni täysin hyväksyttävää ja erittäin yleistä jopa huomattavissa taiteen mestariteoksissa (Ferguson 2011). On vain varottava, että matkiminen ei muutu plagioinniksi.

Yleisin sovitusasia joka nousee ensimmäisenä mieleeni on soitinnus. Ensimmäinen ajatus oli tehdä opinnäytetyöäänitteestäni yksinkertainen ja intiimi, vain kitaraa ja laulua sisältävä folklevy. Suurimman osan kappaleista oltua sävellettyinä huomasin, että ne eivät kuitenkaan kannu niin yksinkertaisella soitinnuksella. Toinen päätös soitinnuksen suhteen oli, että käytän vain akustisia soittimia, mutta luovuin siitäkin saavuttaakseni taiteelliset tavoitteeni.

Jokaisessa kappaleessa sovituksen pohjana oli kuitenkin kitarakomppi, joihin kappaleeni suurelta osin pohjautuvat ja tukeutuvat. Jokaisen kappaleen rytmi ja harmonia seuraa sävellysvaiheessa tekemiäni kitarakuvioita. Poikkeuksena ovat sovittaessa keksimäni muutamat yksittäiset koukut, joissa on vaihtuvia tempoja ja tahtilajeja.

Kappaleissa *If life were...*, *Completely free*, *On pedestrian crossing* ja *Moby Dick* on myös jousiosuuksia. Jousisovitusten teko vaati erityistä huomiota ja poikkesi muusta sovitustyöstä huomattavasti. Sävelsin jousistemmoja suoraan nuoteille ilman soivaa kuvaa, pelkän teorianäytämisen varassa. Välillä kokeilin sovituksia pianolla tai tietokoneella midijousilla, mutta tästä ei ollut muuta hyötyä, kuin että kuuli pahimmat riitasoinnut ja selkeimmin toimimattomat vaihtoehdot. Näistä syistä ja jousien sovittamisen kokemuksen puutteesta johtuen tämä osa työssä oli kuin hyppy tuntemattomaan. Saatuani jousitrioin kasaan pidimme harjoitukset, ja onnekseni sovitukset kuulostivat hyvältä. Ensimmäisten harjoitusten jälkeen tein vain pieniä muutoksia.

4.3 Äänittäminen

Aloitin äänittämisen niiden kappaleiden kitarasuuksista, joihin ei tullut rumpuja. Olin harjoitellut kappaleita paljon, joten toiminta oli melko ripeää. Kitarasoundissa pyrin Nick Draken tyyliseen pehmeään ja intiimiin soundiin (Drake 1969). Kitaroiden äänitys tapahtui kotonani omilla laitteillani. Pientä päänvaivaa aiheutti äänitys- ja mikrofoniin asetelutekniikat, joista tietämykseni oli hyvin rajallinen. Opiskelin tekniikoita internetistä ja kokeilemalla erilaisia mikrofoniin asetelutapoja päädyin käyttämäni kahden eri mikrofoniin stereoäänitykseen. Kitaroiden äänittämiseen oli käytännössä rajattomasti aikaa, ja pystyin työskentelemään rauhallisesti.

Aloitin rumpuosuuksia sisältävien kappaleiden äänittämisen rummuista. Rumpujen äänittäminen ei ollut mahdollista kerrostaloasunnossani, joten suuntasin maaseudulle sukuni omistamalle vanhalle maatilalle. Rumpujen äänimaailmassa pyrin luonnolliseen ja akustiseen soundiin, jonka äänitystilana käyttämäni vanhan

puutalon suuri kammari mahdollisesti hyvin. Minulla oli vain kolme päivää aikaa rumpujen äänittämiseen, joten äänittämisessä oli pieni kiire. Ajan säästämiseksi ja laadun parantamiseksi päädyin uusien ottojen sijaan kopioimaan ottojen onnistuneita kohtia huonompien kohtien päälle. Rauhallisemmalla työtahdilla olisin varmasti saanut parempaa jälkeä, mutta tässä vaiheessa oli pakko tehdä pieni kompromissi.

Lähtökohtani levyille oli, että teen kaiken itse. Jouduin kuitenkin tekemään poikkeuksen päätettyäni käyttää jousitrioita muutamassa kappaleessa. Jouset äänitettiin Rajakapteenin pirtissä, Karjalantalolla Joensuussa. Tarvittavat äänitykset suoritettiin muutamassa tunnissa yhden päivän aikana. Myös basson äänittämiseen pyysin ammattibasistin apua. Aluksi kokeilimme äänittämistä kontrabassolla, mutta puutteellinen tietämys mikrofoniin asetelusta pakotti meidät äänittämään osuudet sähköbassolla. Lisäksi pyysin haitaristia soittamaan yhteen kappaleeseen lyhyen pätkän sekä kolmihenkinen lauluryhmän pieneen kuoro-osuuteen.

Pidin yhden viikonlopun mittaisen laulujenäänityssession, jossa lauloin yhden versiot lähes kaikkiin kappaleisiin. Kuitenkin myöhemmin kuunneltuani äänityksiä olin hyvin pettynyt lauluihin joten pidin uuden äänityssession, jossa lauloin lähes kaikki uudestaan. Vielä viimeisenä iltana ennen ensimmäistä miksauspäivää otin uusia ottoja ja tuplauksia lauluihin. Laulu on levyni heikoin osa-alue ja en ollut viimeisiinkään versioihin täysin tyytyväinen.

Satunnaisemmin levyllä kuuluvat soittimet kuten huuliharput, polkuharmoonit, muut lyömäsoittimet kuin rumpusetti ja syntetisaattorit äänitin aina silloin tällöin tarpeen ja sopivan ajan sattuessa. Viimeisiä syntetisaattoriefektejä äänitin vielä miksausken ollessa jo käynnissä.

Työskennellessäni enimmäkseen yksin tein luonnollisesti äänitykset päällekkäisiinäänityksinä, eli äänitin yhden soittimen kerrallaan. Tämän tyyppisessä musiikissa hyvin harjoitetun bändin kanssa studiossa soitettu livetaltiointi, eli äänitys jossa koko yhtye äänitetään kerralla, kuulostaisi mahdollisesti musikaalisemmalta ja rytmillisesti luonnollisemmalta, mutta se vaatisi huomattavasti enemmän

aikaa ja panosta minulta ja soittajilta. Päällekkäisäänityksen hyviä puolia kuitenkin on mahdollisuus muutoksiin ja sovittamiseen jälkeen päin. Yksin työkennellessä on myös kaikki narut omissa käsissä. (Goldmacher 2009.)

5 Kappaleet

5.1 Still he goes

Tämän kappaleen säveltäminen alkoi lämmittelykuvioista, jota soitin usein aloittaessani harjoittelua kitaralla. Aloin laulaa melodiaa seuraten lämmittelykuvion korkeinta ääntä. Jatkoin säveltämistä improvisoimalla eri sointuja alun jatkoksi. Päädyttyäni miellyttävään sointukiertoon päädyin nopeasti yksinkertaiseen laulumelodiaan. Kappaleen säkeistö oli valmis.

Kertosäkeistöä lähestyin pohtimalla, kuinka saisin siitä mahdollisimman iskevän ja mukaansatempaavan. Päätin käyttää kertosäkeistöön pop-musiikissa paljon käytettyä sointukiertoa F-G-C-Am. Kertosäkeistönkin melodian tuli olla yksinkertainen. Päädyin käyttämäni melodiaan nopeasti improvisoiden.

Sovitustyössä koin ongelmia kappaleen rakenteen kanssa. Sävelsin kappaleeseen pari vaihtoehtoista c-osaa, mutta eivät toimineet kappaleen hyväksi. Hylkäsin lopulta ajatuksen c-osasta, mutta muutin kolmannen säkeistön luonteen erilaiseksi ja näin sain kappaleen rakenteesta mielenkiintoisemman.

Vielä äänitystilanteessa olin epävarma kappaleen soitinnuksesta. Pohtiessani soitinnusta leikin vanhan sähköurun konerumpukompeilla ja päätin kokeilla yhdistää sitä ja sudeilla soitettua oikeaa rumpukomppia. Tämä yhdistelmä kuulosti erittäin hyvältä ja raikkaalta. Tämän jälkeen mielessäni oli selkeä kuva kappaleen äänimaailmasta ja loppuprosessi sujui ongelmitta.

5.2 If life were...

If life were... on äänitteen vanhin kappale. Kappaleen säveltäminen lähti liikkeelle kitarannäppäilykuviosta, jonka poimin Nick Draken kappaleesta "Cello Song" (Drake 1969). Tapaillessani näppäilykuviota eri sointujen päälle päädyin nopeasti kappaleeseen päätyneisiin sointuihin, ja laulumelodia syntyi improvisoiden lähes heti sointujen päälle. Kun olin sanoittanut kappaleen, se päättyi pöytälaatikkoon pitkäksi aikaa. Kun kokonaisen äänitteen teko alkoi tulla ajan-kohtaiseksi, aloin miettiä kappaleen sovittamista pidemmälle. Kappale vaati väriä rakenteeseen. Suurin muutos alkuperäiseen sävellykseen tuli muuttaessani 4. säkeistön alkupuoliskon valssiksi. Tämä muutos oli sopiva rikkoja muuten hie-
man staattiseen rakenteeseen.

Tyydyttävän rakenteen valmistuttua lopullisen sovituksen instrumentaation innoittajana olivat Robert Kirbyn jousisovitukset Nick Draken levyillä. En ollut ennen tehnyt jousisovituksia, joten kuuntelin paljon musiikkia ja koetin ottaa mallia. Lopulta päädyin kirjoittamaan sovitukset sellolle ja kahdelle viululle. Neljännen säkeistön valssiosaan pyysin harmonikan soittajaa soittamaan yksinkertaista komppia kappaleen sointujen mukaan.

5.3 Let them dress in black

Selaillessani Spotify-musiikkipalvelua törmäsin itselleni ennen tuntemattomaan, Tallest man on earth -nimiseen ruotsalaiseen artistiin. Päätin opetella muutaman hänen kappaleistaan. Hän käyttää kitarassa paljon avoimia virityksiä (Matsson 2008). Avoimissa virityksissä kitaran kielet on viritetty perinteisen virityksen sijaan siten, että vapaat kielet soitettuna syntyvät sointu (Kucharski 1998). Harjoittelun lomassa tapailin sointuja erilaisilla kitaran virityksillä ja päädyin Let them dress in black -kappaleen näppäilykuviioon DADF#AD-virityksellä. Sointuja miettiessäni jouduin pohtimaan kappaletta myös teoreettisesti, kun itselleni tuntemattomalla virityksellä soinnut eivät löytyneetkään tutuilta paikoilta kitaran ote-
laudalla.

Vielä äänitysvaiheessa mielessäni ei ollut selkeää kuvaa kappaleen soitinnuksesta ja äänimaailmasta. Äänitettyäni kitararaidat ryhdyin kokeilevasti äänittämään kappaleeseen eri lyömäsoittimia. Kappaleen äänimaailma syntyi siis enemmänkin kokeilun kuin inspiraation tai jonkin yksittäisen idean pohjalta.

5.4 Kent

Ostin uuden kitaran marraskuussa 2011. Heti saatuani soittimen käsiini kiiruhdin koululle harjoituskoppiin soittamaan. Sain uuden kitaran kirkkaasta äänestä inspiraation ja improvisoidessani flow-tilassa päädyin Kent-kappaleen A- ja B-osissa kuultavaan miksolyydiseen sointukiertoon. Laulumelodia ja sanat syntyivät samalla.

Jälleen koin, että kappale vaatii kolmannen kolmannen osan rakenteeseen. Koko kappaleen lähtökohtana oli hypnoottinen ja ainakin lyyrisesti minimalistinen ote, joten c-osankin oli oltava yksinkertainen. Näin päädyin kitaralla avoimiin sointuihin ja jätin laulun osasta kokonaan pois. Äänitysvaiheessa kokeilin c-osaan vielä monia eri soittimia kitaran lisäksi, mutta yksinkertaisuuden ja mystiikan säilyttämiseksi jätin vain yhden hiljaisen triangelin iskun ja hiljaisen slidekitaran.

5.5 Completely free

Eräänä päivänä vain päätin, että sävellän kappaleen. Otin kitaran ja istuin tuolille kasvot tyhjää seinää päin välttääkseni kaikki häiriötekijät. Hain tarkoituksella itselleni hieman epätavallisia sointuja ja rytmejä. Kappaleen säveltämisen aikana en kokenut minkäänlaista flow-tilaa tai inspiraatiota.

Sovittaessani kappaletta pidemmälle päätin lisätä kitaran ja laulun rinnalle vain jousitrioton ja kappaleen keskiosaan kevyen pianosoolon. Jousisovituksia tehdessäni kappaleen monimutkainen harmonia tuotti vaikeuksia enkä saanut tehtyä yhtään versiota johon olisin ollut täysin tyytyväinen. Yksi versio kuitenkin äänitettiin, mutta editoidessani äänityksiä päädyin poistamaan jouset säkeistöjen

alta. Kertosäkeistön alla jouset toimivat hyvin. Pianosoolon alla olevat jouset leikkelin ja liittelin sieltä täältä hylätyistä säkeistöjen ostoista. Lopullisessa sovituksessa myös sattumalla oli osaa, kun liitin lyhyen sellopätkän soolon lopussa vahingossa väärään paikkaan ja se kuulostikin siinä hyvältä.

Completely free -kappaleen prosessi tuntui vaikealta ja jopa epämiellyttävältä. Kappaleella ei ollut mitään selkeää alkuideaa tai ajatusta vaan kappale muotoutui ikään kuin vain peräkkäisistä sävelistä. Prosessi oli pelkkää työstämistä alusta loppuun.

5.6 The man with the flying machine

Opetellessani Nick Draken kappaletta The Thoughts of Mary Jane tapailin välillä omiani kappaleen erikoisella virityksellä, jossa kitaran G-kieli on laskettu F#-säveleen. (ks. Drake 1969.) Tapailuissani päädyin miellyttävään näppäilykuvioon. Kappale oli pitkään ilman laulumelodiaa ja lyriikoita. Lopulta aloin sommitella lyriikoita kitarakuvion korkeinta ääntä mukaillen. Sovitusvaiheessa päätin lisätä kappaleeseen instrumentaalisen c-osan. Haeskellekseni sointuja minun oli tarkoitus soittaa 4. asteen sointu, mutta soitinkin epähuomiossa alennetun 7. asteen soinnun ja ihan säpsähdin sointuvaihdoksen tehokkuutta. Rakensin c-osan tämän sointuvaihdoksen ympärille.

Vielä aloittaessani rumpujen äänitystä kappaleen B-osan sovitus oli miettimättä. Pohtiessani vaihtoehtoja lähdin jälleen leikkimään vanhan urun kompeilla, joita käytin myös Still He Goes -kappaleessa. Päätin käyttää B-osaan pelkkää urkukomppia kitaran, laulun ja basson rinnalla. Pohdin osaan myös eri sointusoittimia, mutta laskevasta bassolinjasta ja melodiasta syntyvä monimutkainen harmonia vaikeuttivat sointujen tekemistä. Päätin luottaa sanontaan "vähemmän on enemmän" ja jätin B-osan siihen.

5.7 The daughter of the undertaker

Tätä kappaletta lähestyin enemmän tarinankertojana kuin musiikintekijänä. Jätin kappaleesta kertosäkeen kokonaan pois ja jokainen säkeistö jatkaa tarinaa. Kappaleen säveltäminen oli nopeaa, mutta sanoittaminen kesti pidempään kuin minkään muun äänitteeni kappaleen. Kitarakomppi on jälleen vahvasti Nick Draken innoittama. Vaikka kappale on rakkauslaulu, sanoituksen suurimpana innoittajana olivat TV-sarjat Mullan alla ja Pushing daisies, joissa keskeinen teema on kuolema ja sen jokapäiväisyys. Kirjoittaessani kappaleen lyriikkaa mielessäni oli vahvasti tunne, jota koen katsellessani näitä TV-sarjoja.

Kun mietin kappaleen soitinnusta, ensimmäisenä vaihtoehtona kitaran ja laulun rinnalle olivat jouset, mutta hylkäsin idean osittain laiskuuden ja osittain kappaleen intiimimmän tunnelman vuoksi. Polkuharmooni loi kappaleelle sen tarvitseman intiimin ja maanläheisen tunnelman. Mennessäni äänittämään polkuharmooniosioita, minulla ei ollut mitään ajatusta, mitä soittaisin. Tapailin vain kappaleen sointuja ja lopulta laitoin äänityksen päälle ja improvisoin linjoja nauhalle. Parhaan kuulaisen idean säilytin ja se toistuu kappaleessa. Äänitin harmoonia myös laulusäkeistöjen alle, mutta editoidessani päädyin hitaasti pois vaimenevaan pitkään sointuun laulun alkaessa.

5.8 Rodney

Eräänä iltana asuessani Lontoossa keväällä 2011 olin lähdössä Eric Claptonin konserttiin Royal Albert Halliin. Ennen lähtöäni soittelin kitaraa ja päätin hakea hieman itselleni epätavallisia sointukiertoja. Päädyttyäni kappaleessa käyttämäni sointukiertoon sanat ja laulumelodia syntyivät suoraan improvisoiden. Kappale syntyi täysin improvisaationa ja alkuperäiset sanat kertoivat kyseisen illan suunnitelmistani ja Eric Claptonista. Muutin kuitenkin myöhemmin lyriikan kertomaan esikuvastani Nick Drakesta. Kappaleen nimi on hänen toinen nimensä.

Alusta asti oli selvää, että kappaleeseen tulee kitaran ja laulun lisäksi yhtyesoitimia. Rumpuja äänittäessäni kokeilin useita erilaisia komppeja ennen kuin päädyin lopullisiin vaihtoehtoihin. Bassolinjoiksi olin aluksi ajatellut yksinkertaisia, rumpuja seuraavia linjoja, mutta äänitystilanteessa basisti soitteli monimutkaisia, hieman R&B-tyylisiä bassolinjoja joista innostuin. Päädyimme äänittämään monimutkaisemmat bassot ja lopputuloksesta tulikin paljon ryhdikkäämpi ja mielenkiintoisempi kuin olin ajatellut. Kappaleen harmoni ja huuliharppuosuudet syntyivät improvisoiden äänitystilanteessa.

5.9 On pedestrian crossing

Kuunnellessani australialaista sisarusduoa Angus & Julia Stonea sain inspiraation ja mieleeni nousi idea nopeasta kitaranäppäilykuvioista. Otin kitaran käteeni ja sain soitettua ideani ulos. Ryhdyin heti työstämään tämän idean päälle laulumelodiaa. Kun säkeistö oli valmis kertosäkeistön sointukierto ja melodia syntyivät improvisoiden melko nopeasti.

Jälleen koin kappaleen rakenteen tylsäksi ja yksipuoliseksi. Valmiit säkeistö ja kertosäe olivat kuitenkin niin hyviä, että pelkäsin pilaavani ne mahdollisesti heikommalla c-osalla. Päätin lisätä kappaleeseen c-osan sijasta huuliharppuosolon säkeistön sointujen päälle.

5.10 Moby Dick

Kerran soitellessani kitaraa asetin sormet hyvin epätavalliseen paikkaan otelehdalla ja näin syntynyt sointu kuulosti hyvältä ja raikkaalta. Sointu oli epätavallinen hajotus Emaj7-soinnusta, eli duurikolmisoinnusta johon on lisätty suuri septimi. Soinnun synnyttämän äänenväriin innoittamana halusin tehdä normaalisti tyylistäni poiketen pop-kappaleen. Aloitin säveltämisen pohtimalla elementtejä, jotka kuulostavat hyvältä pop-musiikissa. Melodian alkuun käytin myös bluesista tuttua keinoa, jossa sama melodian pätkä toistuu eri soinnun päälle. Sointukierroksi valitsin paljon käytetyn I - VIIm - IV - V -kierron.

Sävellyksen valmistuttua tein siitä yhden demosovituksen. Tällöin kappaleesta tuli melko raskas, jopa hevimusiikkimainen sovitus. Miettiessäni kappaleita äänitteelle olin jättämässä Moby Dickiä pois sen liian erilaisen luonteen vuoksi. Sävellyks oli kuitenkin mielestäni yksi parhaita, joita olin koskaan tehnyt, joten päätin tehdä siitä akustisemman sovituksen. Kappaleen soitinnuksessa otin kokeilevan otteen ja lopputulos oli raikas yhdistelmä sähköisiä ja akustisia soittimia.

6 Pohdinta

Kykenin tekemään sävellystyötä itselleni luonnollisella tavalla välittämättä opinnäytetyön tutkimusasetelmasta. Valmiille äänitteelle asettamani tavoitteet olivat soitto- ja äänitysteknisesti korkea laatu sekä sävellykset, joiden takana voin seistä ylpeänä taiteilijana. Saavutin nämä tavoitteet mielestäni hyvin. Nämä seikat antoivat hyvän pohjan kappaleideni ja sävellystyöni tutkimiseen.

Vertailllessani äänitteellä olevien kappaleiden prosesseja huomasin, että huomattavasti yleisin tapa alkuideoiden löytymiseen on muilta artisteilta ottamani ideoiden tietoinen muuntelu. Soitan paljon kitaraa ja opettelen kappaleita, joista pidän. Kun opin uuden kappaleen riittävän hyvin, alan soveltaa siinä olevia musiikillisia elementtejä improvisoiden. Joskus poimin kappaleesta harmonian ja improvisoin rytmisiä kuvioita tai melodiasen päälle ja joskus poimin rytmisiä elementtejä ja improvisoin eri sointuvaihtoehtoja niitä käyttäen. Löydän ideoita hyvin vähän inspiraation kautta, eli hyvin harvoin jokin idea vain nousee mieleeni. Inspiraatio on työssäni enemmänkin vain häilyvä tunnetila, joka ajaa minut soittimien ääreen tekemään työtä.

Rakennan kokonaisia kappaleita yhdistelemällä löytämiäni ideoita. Tämän jälkeen muokkaan yhdisteltyjä ideoita keskenään yhteensopiviksi. Tässä vaiheessa musiikista alkaa muokkautua minun tyylistäni eikä vain lainattujen ideoiden summaa. Jos kappaleesta vielä tässä vaiheessa puuttuu jotain oleellista, mutta

en kykene yhdistelemään enää valmiita ideoita alan enemmän tietoisesti työstämään sävellystä saattaen sen lopulliseen valmiiseen muotoonsa.

Tavassani säveltää, esikuvieni vaikutus musiikkiini on suuri. Olen poiminut musiikillisia ideoita ja aihioita huomattavan määrän varsinkin Nick Drakelta. Kuitenkin Drakella ja minulla on omat selkeät tyylimme. Vain yksittäisissä ideoissa on selkeä yhteys. Yksi syy tähän varmasti on, että kukaan ei ole itse itsensä esikuva. Hänen idoleitaan olivat aivan muut artistit. Drake kuunteli paljon jazzia, bluesia ja folkia eli hieman erilaista musiikkia kuin minä. Yksittäisiä merkkejä hänen idoleistaan on kuultavissa hänen musiikissaan, mutta muuten hänen tyylinsä on erittäin omaleimainen.

Tämän tutkimuksen perusteella päätelen, että laajentaakseni uusien ideoiden kenttää sävellystyössäni minun tulee kuunnella ja opetella monipuolisemmin erilaista musiikkia. Minun tulisi mennä välillä myös epämurkuvuusalueelle ja opetella kappaleita, joista en välttämättä edes pidä. Koen, että ideoiden lainaaminen muilta artisteilta ja niiden muuntelu ja yhdistely on säveltämisessä jopa välttämätöntä, mutta vanhan toistaminen ei ole mielekäästä. Ideoita kierrättämällä tulisi pyrkiä uusiin ja jännittäviin lopputuloksiin.

Pohtiessani sävellysprosessiani huomasin asioita, joissa minulla on kehitettävää. Toistuva ongelma äänitteen kappaleiden valmistuksessa olivat rakenteet. Koen usein vaikeaksi tai jopa ahdistavaksi päättää, montako säkeistöä kappaleisiin tulee, tai että tuleeko niihin c-osia tai kertosaakeistöjä. Koen usein keskeneräisten kappaleideni rakenteet tylsiksi, mutta pelkään tekeväni huonoja ratkaisuja lisätessäni uusia osia rakenteisiin. Tätäkin asiaa voisin harjoitella tutkimalla muiden artistien kappaleiden rakenteita ja pohtimalla, mikä niissä on toimivaa ja mikä ei.

Säveltämiseen liitetään paljon mystiikkaa ja salaperäisyyttä ja monet saattavat herkästi ajatella, että kappaleet syntyvät kuin itsestään. Itselleni säveltäminen on osittain tekninen suoritus ja osittain luova seikkailu. Sävellystaitoa voi ja tulee kehittää harjoittelemalla ja tutkimalla. Oman luovan prosessini tutkiminen on antanut valtavasti uusia ajatuksia, rohkeutta ja uskoa omaan tekemiseen ja tulee varmasti parantamaan sävellysteni laatua tulevaisuudessa.

LÄHTEET

- Backlund, K. 2002. Improvisointi pop/jazzmusiikissa. F-Kustannus Oy.
- Boyd, M. 2010. Arrangement. Grove Music Online.
<http://www.oxfordmusiconline.com/subscriber/article/grove/music/01332>. 24.2.2012.
- Csikszentmihalyi, M. 2005. Flow. Elämän virta. Tutkimuksia onnesta, siitä kun kaikki sujuu. Helsinki: Rasalas Kustannus.
- Drake, N. 1969. Nick Drake: Five leaves left. Äänite. Iso-Britannia: Island Records.
- Ferguson, K. 2011. Everything Is A Remix. Luovuutta käsittelevä lyhytdokumenttisarja. <http://www.everythingisaremix.info/watch-the-series/>. 24.2.2012.
- Goldmacher, C. 2009. Recording a Band: Live vs. Overdubs.
<http://blog.tunecore.com/2009/06/recording-a-band-live-vs-overdubs-by-cliff-goldmacher.html>. 20.2.2012.
- Haavikko, R. 1984. Luova kirjailija. Teoksessa Haavikko, R. & Ruth, J.-E. (toim.) Luovuuden ulottuvuudet. Espoo: Amer yhtymä.
- Heatley, M. 1997. Neil Young: In his own words: Omnibuss Press.
- Heinonen, Y. 1995. Elämyksestä ideaksi - ideasta musiikiksi. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.
- Hogan, P. 2009. Nick Drake, The complete guide to his music: Omnibuss Press.
- Humphries, P. 1998. Nick Drake: The Biography. Bloomsbury: Yhdysvallat.
- Häyrynen, Y.-P. 1984. Yksilön, yhteiskunnan ja historian vuorovaikutus uuden luomisessa. Teoksessa Haavikko, R. & Ruth, J.-E. (toim.) Luovuuden ulottuvuudet. Espoo: Amer yhtymä.
- Kucharski, P. 1998. Open tunings tutorial. Kucharki's fingerstyle guitar.
<http://www.acousticfingerstyle.com/opentune.htm>.
- Matsson, K. 2008. The tallest man on earth: Shallow Grave. Äänite. Ruotsi: Gravitation.
- Ollila, J. 2004. Neil Young - Rock-musiikin cowboy. Tampere: POP-lehti.
- Portin, P. 2004. Biologinen evoluutio ja kulttuurin kehitys. Tieteessä tapahtuu 01/2004: 7 - 11.
- Salo, H. 2008. Kahlekuningaslaji. Laululyriikan käsikirja. Helsinki: Like.
- Stone, A. & Stone, J. 2007. Angus & Julia Stone: A book like this. Äänite. Australia: EMI group.
- Teosto r.y. Mikä on sovittamista?
http://www.teosto.fi/fi/mika_on_sovittamista.html. 8.2.2012.
- Tuhkala, A. 2010. Äänittäminen, miksaaminen ja masterointi. Jyväskylän yliopiston tieto- ja viestintätekniikka -wiki.
<https://webapps.jyu.fi/wiki/pages/viewpage.action?pageId=12193983>. 21.3.2012.
- Young, N. 1972. Neil Young: Harvest. Äänite. Yhdysvallat: Reprise records.